

נערה שנתפתה פרק רביעי כתובות

מ.מ.

עין משפט נר מצוה

כג א מיי פ"א מהל'
נדרים הל' ככ ט"ז ע"ב
י"ד ס' רלד סע"ג :

תוספות ר"ד

מתנ' האב אינו חייב
במונות בתו זה מדרש
דרש רב"ע פ"י ביום
שמיתו נשיא בכרם
שבכנה פ"י בתוך הישיבה
וע"ש שהיו יושבים שורות
שורות נקראין כרם: הבנים
יירשו והבנות יזונו מה
הבנים אינן יורשים אלא
לאחר מיתת אביהן אף
הבנות אינן יזונות אלא
לאחר מיתת אביהן. פי'
אצי"ג דבתנאי כתובה כתוב
סחם בנין נקבין יהיוון
ליכי מינאי יהוון יתבין
בבית ומיתונו מנכסי
עז דיתנבן לגוברין פי'
ומשמע אפילו בחייו.
אפי"ה לא הוי האי תנאה
אלא לאחר מיתת יולין
לה ר"א מתנאי הבנים
דמה תנאי הבנים אינו
יורא לאחר מיתת דהא
לא הוי אלא לאחר מיתת
אבל בחייו לא מחייב ואין
אשתו יכולה לכופו לזון

א) ימות פ"ו. ב) פנהרין
ס"ו: א) ב"ב קלא':
ד) [תוספתא פ"ד ע"ג]:
ה) [ע"ג קלא': ה) [ע"ג]
ז) דעסקי בתורה למא
בתוספתא וי"ב הרש"ד
ב"ב: ז) [ע"ג קלא': דעסקי
באורייתא ולא למזלו פירוש
הוא וזו מן הכרייתא].
ו) [לעיל מח': א) [דברים
כ"ג, ה) [במדבר ל', ט] [דף
מח': א) [בבב"ב כח',
ט] [ב"ב קלא':

תורה אור השלם
1. ונדר אלקמה וגרושה
כפ אשר אסרה על
נפשה יקום עליה:
במדבר ל'
מוסף רש"י

והלא מוצאת מכלל
אב ר"י. ומי יפר לה
(יבמות פ"ג.) בית אביה
של זו. הואיל ולא יתא
לגמרי ויכול האב להפר,
או בית בעלה של זו.
וכי היא כשאל אלמה
ואין האב מפר, לכן יא
מקרא הוא לומר לן כיון
שקלה פי' (שם.) הבא
על נערה המאורסה
אינו חייב. סקילה, עד
שהיא נערה. אבל קטנה
שקדשה אביה האב עלה
בקטנותה איש בקילה.
ופלוגתא דתנאי היא איש
למ"ד בתק ואיחא יתא
פטור לגמרי (פנהרין
פ"ו.) בתולה, ולא בעולה.
מאורסה, ולא טאה.
ואפילו נכנסה לחופה
ולא נבעלה, דקרינא ביה
כמלה, מיהו לא קרינא ביה
מאורסה (שם.) למעוטי
מפר האב לשלוהי
הבעל. וימתה דרך
(שם.) אף הבנות אינן
ניזונות אלא לאחר
מיתת אביהן. ובמין
אין סופין אמו לזון
את בניו, אלא כפינן
ליה אסמא ב"י (רשב"ם)
ר"ב קלא': ועי' לקט
(שם.) מצוה לזון את
הבנות. משום ומשקל לא
תמעלם, ומיהו מוכה הוא
דליכא, כדתנן אינו חייב
במונות בתו ואין מחייבין
אותו לזון בניו ונעוטי
כדאמרין (לקטן) דאמרין
ליה יארוז יליה ואני
מתא שדלא (רשב"ם ב"ב
קמ"א.) דעסקי בתורה.
ולא למזלו, פירוש הוא
ואינו מן בכרייתא (שם.)

הכי גרסינן ואימא היכא דהדרא לני נשא סהדר למילתא קמייתא.
מי הויה כמי שלח נמסרה. בעילא בעלמא היא ואינה קושיא כל כך אלא
דקמיני מתני' הרי היא ברשות הבעל ומשמע ואפי' חזרה מן הדרך
לזית אביה כבר יאלה מרשות האב וכיון דלא נפקא לני' מסירת שלוחין
אלא מקרא דבית אביה דבית אביה אימא
היכא דהדרא לני אביה קרינן ביה
ואם זינתה תהא נפקילה: **וכר פסקה**
תנא דבי רבי ישמעאל. דלא הדרא
למילתא קמייתא למיהו כמי שלח
נמסרה: **מה תלמוד לומר**. למה
הוורך לכתוב יקום עליה וכי מי יפר
לה והלא לא נאמרו מפיריה אלא
אביה צתמו וזו שלח יקום ובעלה
משיטת זו שנתארמלה משיטת
מואלת מכלל אב ומכלל בעל: **אלא**
הרי שמסר בו. כלומר לא צא
הכתוב לאלמנה ולגרושה מן השואין
דהא כמי צה"י אס צית אישה נדרה
אישה יפירונו והרי אין אישה קייס
אלא לאלמנה ע"י מסירת שלוחין שעד
עכשיו הוא פירשו לן הכתובים אלא
משפט נודרת צית אביה ומשפט
נודרת צית אישה וזו שנדרה דרך
משמכרה לשלוחין אין אני יודע
האך אני קורא צה אס צית אביה אס
צית אישה לפיכך צא כתוב זה ולמדך
אלה ולא נתרוקנה רשות לאב
במיתתו של בעל שזב אינו יכול להפר
אלמא לא הדרא למילתא קמייתא
דאילו נתארמלה מן האירוסין עד שלח
נמסרה לשלוחין תנן במסכת נדרים
(דף ע.) מת הבעל נתרוקנה רשות
לאב וילפינן לה מקראי: **אף אין נמי**
תינא. צמתניתין כי היא דקרינא ביה
דתינא לעיל (שם) הרי זו צתק: **מאורסה**
ולא נשאה. נכנסה לחופה וע"פ
שלח נבעלה דאי נבעלה הא תנא ליה
צמולה: **נכנסה לרשות הבעל בעלמא**.
תנן ולא תנן צה נכנסה לחופה:
בתנאי האב אינו חייב במונות
צמו. צחיי"ו. ובגמ' מפרש אמאי נקט
ציום שמהו נשאי' צה צה צינא.
על שס שהיו יושבין שורות שורות
ככרס: **הבנים יירשו והבנות יזונו**.
שתי תקנות תקנו צ"ד צתנאי כמזה
הבנים יירשו כתובת בנין דכרין דתנן
צמתניתין (לקטן דף צ: ב:) בנין דכרין
דהויין ליכי מינאי אינו ירתון כסף
כתובתן יתר על חולקתון דעס
אחוקון והיינו הבנים יירשו כתובת
בנין דכרין. ולקמן צשמעתין מפרשינן
לה מאי היא: **והבנות יזונו**. צנן
נוקבין די יהויין ליכי מינאי אינו
יהויין יתבן צבתי ומיתונו מנכסי
עד דמציגרין או עד דתלקחון
לגוברין: **מה הבנים אין יורשין**.
כתובת תמן אלא לאחר מיתת אביהן

ואימא הני מיילי היכא דלא הדרא לני נשא. נראה לר"י דהכי
פריך מנ"ל דלייתר צית אביה למעוטי מסר האב לשלוחי
הבעל דלמא מרשייהו צריכי לנכנסה לחופה ולא נבעלה דאי לא כתב
אלא חד ה"א ה"מ היכא דלא הדרא לני נשא אלא הדרא לני נשא
אימא דתהדר אס למילתא קמייתא להכי
אליטריך קרא אתרינא ואכתי מסר
מנלן ואע"ג דהיכא דנבעלה קיס לן
דלא הדרא היינו משום דאשתי גופא
אזל לא נבעלה דאשתי צמולה היא
אימא דתהדר אמר רצא כבר פסקה
תנא דבי רבי ישמעאל ואשמועינן
דלא הדרא והיינו לכל הפחות
כשנכנסה לחופה ולא נבעלה וגלי
קרא צנדרים וה"ה צכל מקום אס
כן אייתר חד מהיך קראי למסר
האב לשלוחי הבעל למפטרה מסקילה
הואיל ואשכחנא דלא הדרא מדתנא
דבי ר' ישמעאל סברא הוא דלא
הדרא צכל היך דאמעט מסקילה
כגון מסר ולהכי נקט צמלמיה דתנא
דבי רבי ישמעאל מסר ומיהו קשה
לפי' זה דהיכי ילפינן מנדרים דלא
הדרא למילתא קמייתא נהי דגבי
נדרים לא הדרא היינו משום דגלי
לן קרא דכיון דילאה מרשות האב
שעה אחת שזב אין לו כח צה מ"מ
לענין סקילה היכי שייך לומר דלא
הדרא דאף ע"פ שצנכנסה לחופה כיון
שלח נבעלה ונתארמלה או נתגרשה
וחזרה ונתארמלה למה לא תהיה
צסקילה כיון שהיא נערה צמולה
מאורסה ואע"ג דילאה מרשות
האב מ"מ תהא כמו יתומה שאין
לה אב דהויא צסקילה כדאשכחנא
צגיורת דמתני' ויש לומר דהא
פשיטא ליה דנשאה צאניה בעולה
חשונה בעולה ואין חילוק כלל
דנשואין משווי לה כבעולה לכל דבר
וכי היכי דבעולה פשיטא דלא הדרא
למילתא קמייתא לכל דבר ה"ה שאניה
בעולה ולא אצטריך דרשה דתנא
דבי רבי ישמעאל אלא לאשמועינן
דלא נימא כיון דלא נבעלה ונתארמלה
או נתגרשה צטלו להו עס נשואין
מינה והוי כלל נשאת מעולם וכיון
דגלי לן קרא צהפרת נדרים דע"י
אלמנות וגרושין לא נתצטלו השואין
כאילו לא הוו ה"ה לענין סקילה
וכיון דלא נתצטלו פשיטא דלא
הדרא למילתא קמייתא דחשונה ממש
כבעולה ומה שפ"ה דל"ג ה"מ דלא
קושיא היא ופירש נמי דאמתניתין
קא צעי קשה דאי אמתני' קא צעי
למה המתין כל כך וצחנס מוחק הני
מילי דיש נמי לפרשו צלשון צעיא
כמו ואימא:

היאך אני קורא בה. מתוך פירוש
הקונטרס משמע דאליטריך
ליה למגמר אס היא צרשות האב אס
לאו כשהיא צרך וקשה לר"י דהא מלונות צית אביה נפקא וגמרינן
נדרים מהתם ונראה דלענין חזרה כשנתארמלה או נתגרשה
אליטריך למילף מהכא: **ונדר אבמנה וגרושה מה תלמוד לומר**.
תימה דאליטריך לכדדרשינן צפרק צתרא דנדרים (דף פח:):
קל וחומר לבנים דעסקי באורייתא. ולקמן צפרק צתרא (דף קח:
שם) גבי אדמונן דפרין דעסקי צאורייתא ירית דלא עסיק
צאורייתא לא ירית לענין ירושה דאורייתא ודאי איכא למיפרך
דאין לנו לגזור לו מה שזכתה לו תורה אלא הכא קאמר דלא
מממרינן צאמו שעוסק צמורה ומפרסין ליה כדי שיעסקו צמורה:
כשהס

דהא אינון ירמון תנן והכי מפרש לה צים נחולין דהאי הבנים יירשו
אכתובת בנין דכרין קאי: **גב' חובה לזון הבנות**. תנאי כמזה
הוא: **אין נונין**. אפילו מזה אין כאן: **האמר בניס נמי מזה**.
ולא חובה: **אפילו מזה ליכא**. לא צבנים ולא צבנות: **איבעים**
אימא רבי מאיר והכי קאמר בו. כלומר בתו דנקט לאו למידק
הא צנו חייב אלא משום דרבי מאיר עדיף ליה צנו אי נקט אינו
חייב צמונות צנו הוא אמיינא צנו הוא דחובה ליכא מזה איכא
אצל בתו אפילו מזה ליכא להכי תנא אינו חייב צבתו
למימרה דמזה מיהא איכא ויה"ה לצנו דחובה מיהא ליכא:
דאפי'